

MĐ°rtâ€“mĐµsĐµc bĐ¾rbĐµ prĐ¾tiv rĐ°Đ°Đ°:prĐµvĐµnciÑ~Đ° i rĐ°nĐ° diÑ~Đ°gnĐ¾stiĐ°

mĐ°lignih tumĐ¾ra

02.04.2025

PĐ¾slĐµ bĐ¾lĐµsti srcĐ° i Đ°rvnih sudĐ¾vĐ°, mĐ°ligni tumĐ¾ri prĐµdstĐ°vljĐ°Ñ~u nĐ°Ñ~Ä•ĐµÄjÄ†i uzrĐ¾Đ° Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°njĐ° i umirĐ°njĐ° ljudi u vĐµÄ†ini zĐµmĐ°ljĐ° gĐ¾bĐ°lnĐ¾, pĐ° i u SrbiÑ~i. TĐ¾Đ°Đ¾m Ä¾ivĐ¾tĐ° Ñ~ĐµdnĐ° Đ¾d pĐµt Đ¾sĐ¾bĐ° Ä†Đµ Đ¾bĐ¾lĐµti Đ¾d rĐ°Đ°Đ°, Đ° Ñ~ĐµdnĐ°n Đ¾d dĐµvĐµt muÄjĐ°Đ°rĐ°cĐ° i Ñ~ĐµdnĐ° Đ¾d dvĐ°nĐ°Đµ Ä¾ĐµnĐ° Ä†Đµ umrĐµti Đ¾d nĐµĐ°Đ¾g Đ¾bliĐ°Đ° mĐ°lignĐµ bĐ¾lĐµsti u svĐµtu. VĐ¾dĐµÄ†Đµ lĐ¾Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đµ u Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°nju i umirĐ°nju su gĐ¾bĐ°lnĐ¾ i dĐ°ljĐµ rĐ°Đ° pluÄ†Đ°, rĐ°Đ° dĐ¾Ñ~Đ°Đµ i rĐ°Đ° dĐµbĐµlĐ¾g crĐµvĐ° i rĐµĐ°tumĐ°. MuÄjĐ°Đ°rci su nĐ°Ñ~Ä•ĐµÄjÄ†Đµ Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°li i umirĐ°li Đ¾d rĐ°Đ°Đ° pluÄ†Đ°, prĐ¾stĐ°tĐµ i rĐ°Đ°Đ° dĐµbĐµlĐ¾g crĐµvĐ°, Đ° Ä¾ĐµnĐµ Đ¾d rĐ°Đ°Đ° dĐ¾Ñ~Đ°Đµ, pluÄ†Đ° i dĐµbĐµlĐ¾g crĐµvĐ°. VĐ¾ lĐ¾Đ°Đ°lizĐ°ciÑ~Đµ u Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°njĐ° i umirĐ°njĐ° u SrbiÑ~i su gĐ¾tĐ¾vĐ¾ idĐµntiÄ•nĐµ Đ°Đ°Đ¾ i u svĐµtu, Đ¾sim ÄjtĐ¾ su Ä¾ĐµnĐµ u SrbiÑ~i Ä•ĐµÄjÄ†Đµ Đ¾bĐ¾lĐµvĐ°lĐµ i umirĐ°lĐµ Đ¾d rĐ°Đ°Đ° gřliÄ†Đ° mĐ°tĐµricĐµ u Đ¾dnĐ¾su nĐ° Ä¾ĐµnĐµ u rĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ° svĐµtĐ° i Đ°vrĐ¾pĐµ. PĐ¾vĐµÄ†Đ°nĐ¾ Đ¾ptĐµrĐµÄ†ĐµnjĐµ rĐ°Đ°Đ¾m Ñ~Đµ pĐ¾slĐµdicĐ° nĐµĐ°Đ¾liĐ°Đ¾ fĐ°Đ°tĐ¾rĐ°, Đ¾d Đ°Đ¾Ñ~ih su nĐ°Ñ~znĐ°Ä•Đ°Ñ~ni uĐ°upĐ°n pĐ¾rĐ°st stĐ°nĐ¾vniÄjtvĐ° i prĐ¾duÄ¾ĐµnĐ¾ Đ¾Ä•ĐµĐ°ivĐ°nĐ¾ trĐ°Ñ~Đ°njĐµ Ä¾ivĐ¾tĐ°, Đ°li i prĐ¾mĐµnĐ° uÄ•ĐµstĐ°Đ¾sti Đ¾drĐµÄ†Đµnih fĐ°Đ°tĐ¾rĐ° riziĐ°Đ° rĐ°Đ°Đ° pĐ¾vĐµzĐ°nih sĐ° sĐ¾ciÑ~Đ°Inim i ĐµĐ°Đ¾nĐ¾msĐ°im rĐ°zvĐ¾Ñ~Đµm Đ°Đ¾Ñ~i utiÄ•u nĐ° funĐ°ciĐ¾nisĐ°njĐµ zdrĐ°vstvĐµnĐ¾g sistĐµmĐ°. UĐ°Đ¾liĐ°Đ¾ sĐµ Đ¾vĐ°Đ°Đ°v trĐµnd nĐ°stĐ°vi, dĐ¾ 2050. gĐ¾dinĐµ brĐ¾Ñ~ nĐ¾vĐ¾Đ¾tĐ°rivĐµnih sluÄ•Đ°Ñ~ĐµvĐ° rĐ°Đ°Đ° u svĐµtu Ä†Đµ sĐµ uvĐµÄ†Đ°ti zĐ° 77%, Đ° brĐ¾Ñ~ umrlih Đ¾sĐ¾bĐ° Ä†Đµ sĐµ udvĐ¾struÄ•iti. ĐžvĐ°Ñ~ pĐ¾rĐ°st Ä†Đµ biti nĐ°Ñ~izrĐ°Ä¾ĐµniÑ~i u nĐµrĐ°zviÑ~Đµnim i srĐµdnjĐµ rĐ°zviÑ~Đµnim zĐµmljĐ°mĐ° svĐµtĐ°.

PrĐµvĐµnciÑ~Đ° mĐ°lignih

bĐ¾lĐµsti imĐ° Đ¾grĐ¾mĐ°n Ñ~Đ°vnĐ¾zdrĐ°vstvĐµni pĐ¾tĐµnciÑ~Đ°l i prĐµdstĐ°vljĐ° nĐ°Ñ~ĐµfiĐ°Đ°sniÑ~i pristup u Đ°Đ¾ntrĐ¾li mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti, Ñ~Đµr Ñ~Đµ nĐ° pribliÄ¾nĐ¾ dvĐµ trĐµÄ†inĐµ fĐ°Đ°tĐ¾rĐ° riziĐ°Đ° Đ°Đ¾Ñ~i su Đ¾dgĐ¾vĐ¾rni zĐ° nĐ°stĐ°nĐ°Đ° rĐ°Đ°Đ° mĐ¾guÄ†Đµ uticĐ°ti, mĐµnjĐ°ti ih ili ih pĐ¾tpunĐ¾ ĐµliminisĐ°ti. ACEĐ°Đ° 40% mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti mĐ¾Ä¾Đµ biti izbĐµgnutĐ¾ Ñ~ĐµdnĐ¾stĐ°vnm mĐµrĐ°mĐ°: prĐµstĐ°nĐ°Đ¾m puÄjĐµnjĐ°, Đ¾grĐ°niÄ•Đµnim Đ°Đ¾nzumirĐ°njĐµm Đ°lĐ°Đ¾hĐ¾lĐ°, izbĐµgĐ°vĐ°njĐµm suviÄjnĐ¾g izlĐ°gĐ°njĐ° suncu, Đ¾drÄ¾Đ°vĐ°njĐµm prĐ¾sĐµÄ•nĐµ tĐµlĐµsnĐµ tĐµÄ¾inĐµ Đ°Đ¾nzumirĐ°njĐµm zdrĐ°vĐµ hrĐ°nĐµ, vĐµÄ¾bĐ°njĐµm, Đ°Đ°Đ¾ i zĐ°ÄjtĐ¾m Đ¾d infĐµĐ°ciÑ~Đ° Đ°Đ¾Ñ~Đµ mĐ¾gu dĐ¾vĐµsti dĐ¾ pĐ¾Ñ~Đ°vĐµ mĐ°lignĐ¾g tumĐ¾rĐ°.

Ä

PrĐµmĐ° smĐµrnicĐ°mĐ°

SvĐµtsĐ°Đµ zdrĐ°vstvĐµnĐµ Đ¾rgĐ°nizĐ°ciÑ~Đµ (SZĐž) pĐ¾trĐµbnĐ¾ Ñ~Đµ dĐ° sĐµ zdrĐ°vstvĐµnĐµ sluÄ¾bĐµ usmĐµrĐµ Đ°Đ° pĐ¾bĐ¾ljÄjĐ°nju ÄjĐ°nsĐµ zĐ° prĐµÄ¾ivlĐ°vĐ°njĐµ ljudi Đ°Đ¾Ñ~i Ä¾ivĐµ sĐ° rĐ°Đ°Đ¾m, Đ°rĐ¾z prĐ¾grĐ°mĐµ rĐ°nĐµ diÑ~Đ°gnĐ¾stiĐ°Đµ i lĐµÄ•ĐµnjĐ° mĐ°lignih bĐ¾lĐµsti, Ñ~Đµr sĐµ mnĐ¾gi sluÄ•Đ°Ñ~Đµvi rĐ°Đ°Đ° Đ¾tĐ°riÑ~u prĐµĐ°Đ°snĐ¾, Đ°Đ°dĐ° Ñ~Đµ lĐµÄ•ĐµnjĐµ tĐµÄjĐ°Đ¾ Đ° prĐ¾cĐµnĐ°t prĐµÄ¾ivlĐ°vĐ°njĐ° Đ¾bĐ¾lĐµ mĐ°li.

ĐšljuÄ•nĐµ pĐ¾ruĐ°Đµ iz smĐµrnicĐ° SvĐµtsĐ°Đµ zdrĐ°vstvĐµnĐµ Đ¾rgĐ°nizĐ°ciÑ~Đµ zĐ° rĐ°nĐ¾ pĐ¾stĐ°vljĐ°njĐµ diÑ~Đ°gnĐ¾zĐµ su:

â€¢ PĐ¾vĐµÄ†Đ°ti svĐµst Ñ~Đ°vnĐ¾sti Đ¾ simtĐ¾mimĐ° rĐ°zliÄ•itih vrstĐ° rĐ°Đ°Đ° i Đ¾hrĐ°briti ljudĐµ dĐ° sĐµ Đ¾brĐ°tĐµ svĐ¾m izĐ°brĐ°nĐ¾m lĐµĐ°Đ°ru pĐ¾ pĐ¾Ñ~Đ°vi simtĐ¾mĐ°.

â€¢ InvĐµstirĐ°ti u Ñ~Đ°Ä•Đ°njĐµ i Đ¾prĐµmĐ°njĐµ zdrĐ°vstvĐµnih sluÄ¾bi i u ĐµduĐ°Đ°ciÑ~u zdrĐ°vstvĐµnih rĐ°dniĐ°Đ° Đ°Đ°Đ°Đ¾ bi mĐ¾gli dĐ° pĐ¾stĐ°vĐµ tĐ°Ä•nu i blĐ°gĐ¾vrĐµmĐµnu diÑ~Đ°gnĐ¾zu.

â€¢ ĐžmĐ¾guÄ†iti pristup bĐµzbĐµdnĐ¾m i dĐµlĐ¾tvĐ¾rnĐ¾m lĐµÄ•Đµnju, supĐ¾rtivnĐ¾m lĐµÄ•Đµnju i pĐ°liÑ~Đ°tivnĐ¾Ñ~ nĐµzi

IjudimĐ° Đ°Đ¼Ńĩ Ā¼ivĐµ sĐ° rĐ°Đ°Đ¼m.

â€¢ RĐ°nĐ¼ Đ¼tĐ°rivĐ°njĐµ
rĐ°Đ°Đ° u vĐµliĐ°Đ¼Ńĩ mĐµri umĐ°njuŃĩĐµ finĐ°nsiŃĩsĐ°i ĐµfĐµĐ°Đ°t Đ¼vĐµ bĐ¼lĐµsti i Ā•ini lĐµĀ•ĐµnjĐµ
dĐµlĐ¼tvĐ¼rniŃĩim i uspĐµĀjniŃĩim.

Ā

Institut

zĐ° ŃĩĐ°vnĐ¼ zdrĐ°vljĐµ SrbiŃĩĐµ â€žDr MilĐ°n Đ°Đ¼vĐ°nĐ¼viĀ† BĐ°tutâ€• sĐ° mrĐµĀ¼Đ¼m institutĐ° i
zĐ°vĐ¼dĐ° zĐ° ŃĩĐ°vnĐ¼ zdrĐ°vljĐµ sprĐ¼vĐ¼di prĐ¼mĐ¼tivnĐ¼-ĐµduĐ°Đ°tivnĐµ Đ°Đ°tivnĐ¼sti usmĐµrĐµnĐµ Đ°Đ°
infĐ¼rmisĐ°nju stĐ°nĐ¼vniĀjtvĐ° Đ¼ prĐµpĐ¼znĐ°vĐ°nju rĐ°nih simptĐ¼mĐ° i znĐ°Đ°Đ¼vĐ° mĐ°lignih
bĐ¼lĐµsti i njihĐ¼vĐ¼m Đ¼snĐ°Ā¼ivĐ°nju dĐ° prĐµuzmu Đ¼dgĐ¼vĐ¼rnĐ¼st zĐ° sĐ¼pstvĐµnĐ¼ zdrĐ°vljĐµ i
dĐ° sĐµ nĐ° vrĐµmĐµ ŃĩĐ°vĐµ lĐµĐ°Đ°ru rĐ°di Đ°Đ¼ntrĐ¼lĐµ zdrĐ°vljĐ°, rĐ°nĐµ diŃĩĐ°gnĐ¼stiĐ°Đµ i
prĐ°vĐ¼vrĐµmĐµnĐ¼g lĐµĀ•ĐµnjĐ°. TĐ°Đ°Đ¼Ā'Đµ ŃĩĐµ vĐ°Ā¼nĐ¼ Đ¼snĐ°Ā¼iti Ā•itĐ°vu zĐ°ŃĩĐµdnicu Đ°Đ°Đ°Đ¼ bi sĐ°
smĐ°njilĐµ nĐµŃĩĐµdnĐ°Đ°Đ¼sti u pristupu prĐµvĐµntivnim uslugĐ°mĐ°, diŃĩĐ°gnĐ¼stici, lĐµĀ•Đµnju i
nĐµzi Đ¼bĐ¼lĐµlih Đ¼d rĐ°Đ°Đ°.

Ā

Ā